

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-315-326>

УДК 378.091.33-027.22:811.111]:070-051

Ольшанський Дмитро Валентинович,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови та комунікації,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2482-4453?lang=en>
d.olshanskyi@kubg.edu.ua

ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ЧИТАННЯ ТА АУДІЮВАННЯ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У статті викладено проблему розвитку мовленнєвих умінь аудіювання та читання англійською мовою майбутніх журналістів у процесі їх професійної підготовки. Автором здійснений аналіз чинних досліджень, присвячених проблемі навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей, зокрема студентів спеціальності «061 Журналістика», визначені ефективні підходи та методичні ідеї для навчання іншомовного читання та аудіювання. Запропоновано використання різних видів читання фахової, публіцистичної та художньої літератури, у тому числі інтенсивного для розвитку лінгвістичної компетенції та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок (насамперед в умовах практичного заняття), та екстенсивного – для подальшого вдосконалення умінь і навичок в читанні (передусім в умовах самостійної роботи). Увагу сфокусовано навколо питання про доцільність використання фрагментів художньої літератури для досягнення цілей навчання, окреслені найбільш перспективні напрямки, наведено конкретні прийоми використання у контексті практичних занять та в самостійній роботі студентів. Окрім вказаних видів читання запропоновані такі види роботи, як анотування та реферування, реферативний переклад, мозаїчне читання та інш. Однією з методичних ідей, що слугуватиме вдосконаленню умінь і навичок читання та аудіювання англійською мовою у статті визначений методично грамотний відбір та використання викладачем автентичних аудіо та відео матеріалів, у тому числі освітніх та інших ресурсів Інтернету за умови їх відповідності майбутнім професійним потребам журналістів та забезпечення відповідного методичного супроводу з боку викладача. У статті запропоновано ідеї адаптації змісту і структури програм підготовки до складання міжнародних іспитів з англійської мови (Cambridge FCE, IELTS) до процесу навчання іншомовного аудіювання та читання студентів спеціальності «061 Журналістика», використання типових тестових завдань з метою навчання, контролю сформованих навичок та умінь та самоконтролю. Також, у статті висувається теза та практичні ідеї про можливість реалізації принципів

індивідуальності та диференційованого підходу по відношенню до різних категорій студентів через конструювання змісту електронних навчальних курсів у навчальному середовищі MOODLE.

Ключові слова: іншомовні рецептивні навички та вміння; екстенсивне читання; іншомовна комунікативна компетентність; англійська мова за професійним спрямуванням; професійна підготовка журналістів.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Важливим і невід’ємним компонентом професійної підготовки фахівців різних галузей є формування іншомовної мовленнєвої компетентності студентів відповідних спеціальностей з огляду на специфіку напрямів підготовки та вимоги освітніх програм. Не зважаючи на те, що це твердження є принциповим стосовно всіх галузей і напрямів підготовки, слід зазначити, що майбутня професійна діяльність спеціалістів окремих сфер передбачає комунікацію рідною та іноземною мовами більш високої інтенсивності, особливо у плані усної мовленнєвої діяльності. Це стосується насамперед фахівців у сфері медіакомунікації, зокрема журналістів та міжнародних журналістів (спеціальність 061 Журналістика, Міжнародна журналістика) [1; 2].

Ефективна професійна діяльність сучасного журналіста передбачає високий рівень загальної лінгвістичної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій англійською мовою, а також готовність до виконання характерних для цієї професії мовленнєвих завдань усної комунікації – інтерв’ю, презентації, прес-конференції, репортажі тощо. Тим не менш, говорячи про усну комунікацію, не можна випускати з уваги органічну потребу майбутніх журналістів у рецептивних уміннях і навичках: як усних – під час діалогу або полілогу, перегляду та розуміння відеосюжету, прослуховування та розуміння аудіозапису, так і письмових – читання науково-технічної, науково-популярної, художньої літератури, опрацювання текстової інформації різноманітних ресурсів Інтернету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування вмінь та навичок іншомовного мовлення майбутніх журналістів завжди перебувала у фокусі уваги в теорії і практиці викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах, а також у теорії і практиці професійного навчання, у тому числі, стосовно формування вмінь і навичок окремих видів комунікації англійською мовою (С. Коновальчук, Л. Нагорнюк, Л. Усманова, І. Чемерис та інші). Формуванню іншомовних рецептивних вмінь і навичок студентів різних напрямів підготовки присвячені праці багатьох дослідників, зокрема, у читанні (Г. Барабанова, Я. Бондарук, О. Безлюдний, М. Гордієнко, Н. Лешньова, С. Мусійчук, Н. Старкова, Г. Чередніченко, J. Vamford, С. Nuttal та інші) та аудіюванні (О. Бігич, І. Білянська, О. Бочкарьова, Р. Вікович, Т. Краснопера, Н. Новоградська-Морська, Н. Гупка-Макогін, О. Хмизова, Р. Ur, С. Black та інші). Водночас, у контексті нових запитів суспільства і освіти, у зв’язку з новими акцентами у трактуванні змісту професійної освіти на засадах компетентностей, а також з огляду

на потреби нового покоління фахівців, що постійно змінюються під впливом сучасного інформаційного середовища, проблема формування навичок та умінь рецептивних видів іншомовної мовленнєвої діяльності у студентів немовних спеціальностей потребує дещо нового осмислення, пошуку необхідних ефективних шляхів та інструментів для її розв'язання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є визначення ефективних підходів до навчання англomовного читання та аудіювання майбутніх журналістів у процесі їх професійної підготовки. Для досягнення цієї мети визначено наступні **завдання**: здійснити аналіз правової бази та науково-методичних джерел, які присвячені питанню мовної підготовки майбутніх журналістів; - виявити продуктивні методичні ідеї для розвитку умінь читання та аудіювання майбутніх журналістів; уточнити зміст чинних підходів до розвитку умінь читання та аудіювання журналістів з урахуванням нових тенденцій в суспільстві та освіті.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

За нашими спостереженнями під час освітнього процесу та враховуючи точку зору багатьох дослідників у галузі теорії та методики навчання іноземних мов, читання є тим видом мовленнєвої діяльності, який викликає найменші труднощі в оволодінні і, відповідно, асоціюється з відчуттям успіху та впевненості [3]. Відповідно до чинних програмних документів, випускники ЗЗСО повинні оволодіти на момент закінчення шкільного курсу з іноземної мови рівнем B1 згідно європейською шкалою рівнів володіння мовою [4]. Попри те, що рівень B1 має чітко визначені дескриптори, які характеризують рівні володіння різними видами мовленнєвої діяльності, необхідно розуміти, що індивідуальні розбіжності у вступників до закладів вищої освіти можуть бути доволі значними. Наприклад, у окремо взятого вступника рівень володіння читанням може бути B2 відповідно до шкали Європейських рекомендацій, у той час як його говоріння може характеризуватися рисами, які лише умовно наближають його до B1. Можливі різноманітні варіанти, пов'язані з індивідуальними здібностями чи унікальним досвідом навчання, але той факт, що як правило, читанням старшокласники володіють краще, ніж, наприклад, аудіюванням або говорінням, пояснюється тим, що учні більше практикуються саме у читанні, а відтак, мають кращі результати у цьому виді мовлення. Тим не менш, в умовах ЗВО першокурсники потрапляють у незвичне для них специфічне середовище, зумовлене цілями та завданнями професійної підготовки. Вони ознайомлюються з новими явищами, оволодівають певною термінологією, і вже процес читання перестає бути настільки прогнозованим і нескладним, як це було за шкільного навчання. Як доводить практика викладання іноземних мов на 1-му курсі, студенти потребують певної переорієнтації вже сформованих механізмів читання та їх адаптації до нових умов, визначених специфікою фахової підготовки. Найбільшою мірою цей своєрідний

«шок» відчувають студенти технічних або вузьконаправлених спеціальностей, де фахова література кардинально відрізняється від звичайної у плані стилістики та використаної лексики. Тим не менш, враховуючи академічну спрямованість навчальних програм та матеріалів у вищих навчальних закладах, особливо університетах, майбутні журналісти також змушені пройти процес адаптації до нових особливостей читання англійською мовою. На цьому етапі набуває більшої актуальності питання про опанування студентами різними видами і способами читання. Найбільш доступними і зрозумілими для студентів є низка видів читання (аналітичне, вивчаюче), які можна умовно об'єднати в одну групу під назвою інтенсивного. Для завдань читання фахової літератури на практичних заняттях таке читання підходить найкраще: воно передбачає не лише сам процес читання заради розуміння змісту, але й вивчення нових лексичних одиниць (термінології), певний аналіз структур та інколи переклад і співставлення з рідномовними зразками. І хоча переклад не вважається метою навчання (за винятком окремих спеціальностей, де він є об'єктом навчання відповідно до додаткової спеціалізації), проте використання його як інструменту у контексті професійної підготовки може бути доречним та ефективним. Також слід зазначити ефективність анотування та реферування фахової літератури, реферативний переклад, опрацювання широкого масиву різних джерел тощо [5]. Моделювання типових професійних ситуацій у роботі журналіста може дати певний ключ до обґрунтованого добору навчальних завдань, в основі яких покладені ті чи інші способи і види читання.

Визнаючи той факт, що інтенсивне читання завжди було і залишається ефективним і корисним у плані накопичення словникового запасу, підвищення рівня лінгвістичної компетенції та з метою розвитку професійної компетентності в цілому, необхідно зазначити, що для потреб комунікації у ситуаціях майбутньої професійної діяльності в освітньому процесі також бути представлені такі види читання, які асоціюються не з навчанням мови і тестуванням, а з практикою мовлення та формуванням мовленнєвих стратегій. На нашу думку, недооціненим та водночас ефективним видом читання є екстенсивне, тобто читання значних обсягів текстової інформації із загальним охопленням змісту прочитаного [6; 7]. Матеріали газетних статей і журналів, у тому числі фахового спрямування, є адекватними відповідно поставленим цілям і завданням. За допомогою екстенсивного читання уявляється можливим збільшити практику студентів у рецептивному мовленні, забезпечити її здійснення на постійній основі. Матеріали публіцистичної літератури презентують широке коло тем для обговорення, зачіпають різні сфери життя і сторони суспільства, містять інформацію для роздумів та формування громадянської позиції. На основі екстенсивного читання існує можливість запропонувати різноманітні завдання студентам, як усні, так і письмові, серед яких будуть такі, які спрямовані на перевірку рівня розуміння прочитаного, а разом з тим творчі завдання, які передбачають більш широкі рамки для організації вільної комунікації.

Стосовно екстенсивного читання, необхідно згадати використання матеріалів художньої літератури. Ми вважаємо, що потенціал художньої літератури не використовується повною мірою взагалі в методиці навчання, не кажучи вже про

навчання студентів в контексті їх професійної підготовки. Вважається, що матеріали художньої літератури можуть бути цікавими і корисними насамперед для майбутніх філологів. Насправді, художня література є дуже ефективним інструментом для формування усіх видів компетенцій, оскільки вона презентує непересічні сюжети, які варті того, щоб їх обговорювали студенти різних напрямів підготовки, зокрема журналісти. Деякі літературні твори є об'єктом вивчення журналістами у розрізі інших профільних дисциплін, як наприклад, романи Джорджа Орвела «1984» або «Хутір тварин». Ці шедеври літературної творчості можуть бути однаково цінними як в плані вивчення мови, так і з метою формування різних компетенцій: мовленнєвої, соціокультурної, окремих професійних компетенцій. Ідеї, озвучені автором у цих романах, що вважаються культовими в журналістському середовищі, не втратили своєї актуальності і зараз; паралельно з навчанням англійської мови та мовлення викладач має чудові можливості для реалізації міждисциплінарних зв'язків, ознайомлення студентів з історичним та культурологічним контекстом, підняття питань про маніпуляцію масовою свідомістю, пропаганду тощо. Відповідні методичні розробки є популярними і затребуваними у середовищі викладачів англійської мови вищих навчальних закладів [8].

Одним з важливих питань теорії і практики навчання іноземних мов є питання про доцільність використання адаптованих або оригінальних версій художніх творів. Як зазначають дослідники, на відміну від інтенсивного читання, екстенсивне читання може принести найбільшу користь лише тоді, коли підібрана складність тексту буде нижчою, ніж текстів, призначених для інтенсивного читання для тих самих студентів. Тому твори в оригіналі можуть бути об'єктами опрацювання для найбільш підготовлених студентів, у той час як для решти студентів лексичний та граматичний рівень підібраних текстів не повинен перебільшувати фактичний рівень самих студентів. Позитивний ефект від екстенсивного читання полягає в тому, що завдяки незначній кількості незнайомих лексичних одиниць студент здатний прочитати великий обсяг тексту і відповідно отримати велику кількість нової інформації, що неможливо у процесі інтенсивного читання, яке має інші цілі.

Таблиця 1

Порівняння інтенсивного та екстенсивного навчання

Вид навчання	Цілі	Обсяг	Використання перекладу	Умови проведення
Інтенсивне читання	Вивчення нових ЛО, аналіз граматичних структур тексту, аналіз змісту і форми	Не більше 1-2 сторінок	Використовується як допоміжний засіб оволодіння ЛО та мовними структурами	В аудиторії або он-лайн, разом з викладачем
Екстенсивне читання	Практика в читанні та отриманні інформації, задоволення від процесу і мотивація до вивчення предмету	Будь-яка кількість сторінок в залежності від можливостей студентів	Без перекладу	Самостійно

Методичний ефект від екстенсивного читання текстів художньої літератури полягає, окрім регулярної практики мовлення, в отриманні задоволення від самого процесу читання, що у свою чергу є основною умовою внутрішньої мотивації та відчуття успіху. Останній чинник є дуже важливим, адже від нього залежать результати навчання в цілому. Також одним із продуктивних прийомів є порівняння літературних творів з їх екранізаціями. Екранні версії, які більш-менш точно передають сюжет літературного твору, характер відповідних персонажів, уявляються найбільш придатними для порівнянь, проте навіть менш вдалі і не зовсім близькі до оригіналу версії можуть бути корисними; вони сприяють популяризації самих творів, надають простір для різних інтерпретацій, разом із читанням забезпечують процес аудіювання.

У комунікативному методі навчання активно використовуються популярні та перевірені часом прийоми роботи, які спонукають до вмотивованої мовленнєвої діяльності, зокрема під час навчання різних видів мовленнєвої діяльності. Варто навести у цьому контексті прийом «мозаїчного читання» (jigsaw reading), механізм якого у методичних джерелах описується наступним чином. Студентів ділять на групи (найпростіший варіант – на 2 групи), яким дають різні фрагменти тексту, на наступному етапі студентам пропонують відповісти на низку запитань, у процесі чого студенти різних груп (обох груп) повідомляють один одному інформацію, яку вони отримали під час читання своїх фрагментів. Ефект цього прийому полягає у комбінації читання та усного мовлення, що стає можливим завдяки штучно створеній «інформаційній прогалині» (information gap). Однією з варіацій описаного прийому є «прогалина в думках» (opinion gap), що також створюється навмисно. Остання варіація цього прийому може бути особливо цікавою з методичної точки зору у контексті навчання англійської мови журналістів, за тим же принципом організуються дискусії, дебати або рольові ігри.

За нашими спостереженнями, аудитивні навички та вміння сучасного покоління випускників шкіл та студентів перших курсів вищих навчальних закладів є більш розвиненими, ніж 5-10 років тому. Цьому феномену є просте пояснення: за останні 10 років набули значної популярності Інтернет сервіси, які пропонують інформаційні ресурси у форматі відео, а також різноманітні соціальні медіа. Тому сучасні студенти вже не відчувають особливого дискомфорту у процесі іншомовного аудіювання, хоча цей вид мовленнєвої діяльності залишається найскладнішим з огляду на мовленнєві та розумові механізми, з яких він складається [9]. У практиці викладання можливості забезпечити ефективність аудіювання також зросли. Сучасні підручники та навчально-методичні комплекси включають різноманітні завдання на основі прослуховування аудіозаписів та перегляду відеофрагментів, більшість з яких презентують автентичні зразки мовлення. У розпорядженні викладачів є доступ до будь-яких аудіо та відеоресурсів в Інтернеті, як навчальних, так і ненавчальних, у широкому тематичному спектрі. Стосовно навчання англійської мови студентів напряму Журналістика, у викладачів також є великі можливості щодо вибору аудіоматеріалів. Проблемою стає не розгубитися у розмаїтті ресурсів і навчитися приймати правильні рішення у доборі ефективних засобів. Ми можемо виділити

декілька критеріїв, за якими вибираємо аудіо та відеоресурси в мережі Інтернет. По-перше, матеріали повинні бути доречними, пов'язаними з іншими видами роботи, впливати з них за логікою формування навичок та умінь. Наприклад, студенти прочитали фрагмент літературного твору, виконали відповідні завдання. Наступним етапом (follow up activities) може бути перегляд інтерв'ю з автором роману або режисером екранізації, особливо якщо він чи вона відповідає на питання, пов'язані з сюжетом книги (фільму) або його персонажами. По-друге, рівень складності аудіозапису або відеозапису повинен бути таким, щоб студенти могли повністю або в цілому зрозуміти мовця. Ще одним критерієм добору аудіо чи відеоматеріалів може бути їх практична цінність для мовленнєвої практики студентів та їх професійного розвитку. Наприклад, для журналістів цінними стануть спостереження за стилем проведення інтерв'ю відомим або знаковим журналістом, прийомами роботи репортера чи ведучого теленовин. Зазначимо, що жоден відео чи аудіофрагмент, підібраний викладачем, яким би не був доречним, інформативним чи логічно прив'язаним до певної тематики, не принесе очікуваного ефекту, якщо не буде супроводжений ефективними завданнями. Завдання можуть бути на контроль розуміння прослуханого, або такі, що стимулюють до вільних мовленнєвих висловлювань, заохочують до певної полеміки, вираження власної думки. Під час виконання останніх завдань і видів діяльності викладач повинен дещо абстрагуватися від мовної форми, натомість – більше зосередитися на змісті комунікації. Цього вимагає одна з основоположних ідей комунікативного підходу в методиці навчання, а саме, принцип апроксимації [10; 11]. Згідно з цим принципом, допускаються певні помилки в усному мовленні студентів заради того, щоб не переключати увагу учасників освітнього процесу зі змісту на форму і тим самим не нашкодити вільному характеру висловлювань.

Останніми роками популярності набрав методична концепція, згідно з якою навчання англійської мови (це стосується й інших іноземних мов) змістовно і структурно організовано як процес підготовки до складання міжнародних стандартизованих іспитів, зокрема, стосовно мови повсякденного спрямування – Cambridge exams, академічного спрямування – IELTS, TOEFL, ділової англійської мови – BEC та інш. Ця концепція та методичний підхід, який на ній базується, повністю або частково, активно впроваджуються у практику викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Існують беззаперечні переваги від використання такого підходу, адже в обігу є велике розмаїття відповідних підручників та інших засобів, у яких представлено увесь спектр потрібних видів роботи і матеріалів, включаючи тестові завдання; студенти вмотивовані можливістю отримати сертифікати; насамкінець програми підготовки до міжнародних іспитів за умови певної адаптації можливо інтегрувати у навчальний процес з іноземної мови у ЗВО.

Нам не відомо про існування спеціальних міжнародних стандартизованих тестів для журналістів або фахівців у сфері медіакомунікацій. Тим не менш, у підручниках Cambridge FCE, Cambridge CAE, IELTS пропонуються різноманітні тестові завдання з читання, у тому числі завдання множинного і перехресного вибору, завдання підбору заголовків, розташування фрагментів у правильному порядку (jumbled texts), які

сприяють вдосконаленню мовленнєвої компетенції у читанні. Оскільки значна кількість текстів для читання репрезентують оригінальні або адаптовані газетні чи журнальні публікації, очевидним стає їх позитивний вплив на формування професійної компетентності журналістів. У широкій номенклатурі представлені також тестові завдання з аудіювання: знаходження відповідності (*matching exercises*), тести множинного вибору (*multiple choice questions*), завдання на обговорення (*follow up*) тощо.

На практичних заняттях з англійської мови викладач та студенти обмежені часовими рамками і тому викладачу доводиться приймати рішення про те, яким видам діяльності буде надано більший пріоритет для організації комунікації, а які види студенти будуть опрацьовувати у форматі самостійної роботи. Очевидно, що деякі ефективні завдання можуть рекомендуватися студентам лише в розрізі самостійної роботи, як наприклад, на основі екстенсивного читання, про яке згадувалося вище, або прослуховування (перегляд) великих за обсягом і часом аудіофайлів (відеофайлів). Це можуть бути завдання з використанням фрагментів аудіокнижок, епізодів документальних або художніх фільмів, випусків телевізійних чи Інтернет новин та інш. Ми вважаємо, що ці завдання і види роботи, хоча і не можуть пропонуватися під час практичного заняття, є не менш важливими і визначаємо їх як обов'язкові для процесу формування рецептивних умінь і навичок студентів у контексті їх фахової підготовки. Пропонуючи для самостійної роботи ті чи інші аудіо- чи відеоматеріали, інтернет публікації викладач повинен усвідомлювати, які саме результати очікувати від студентів – анотація, відповіді на перелік питань, виконання тесту, письмове есе, презентація, реферативний переклад та ін.

Наведені вище ідеї переважно не є новими, але вони отримують свіже осмислення та додатковий імпульс у зв'язку з динамічним розвитком інформаційних технологій у суспільстві, засобах масової інформації, освіті. Доречно у цьому контексті згадати навчальне електронне середовище MOODLE, яке значно оптимізує прийоми і методи роботи, призначені як для колективної роботи учасників освітнього процесу, так і для індивідуальної роботи кожного з них. В останні роки у мовній освіті та професійній підготовці фахівців дедалі актуалізується принцип індивідуальності та диференційованого навчання, створюються моделі освітнього процесу для конкретних цільових аудиторій, фахівців певних напрямків і галузей. Відповідно, для них розробляється навчально-методичне забезпечення, яке враховує усі нюанси та особливості конкретних споживачів освітніх послуг. І якщо не завжди вдається підібрати вже готові розроблені навчально-методичні комплекси під певну категорію студентів, то завжди існує можливість розробити авторський електронний навчальний курс не лише відповідно до робочої програми дисципліни, але й з урахуванням індивідуального стилю викладання, мовного і тематичного мінімумів, підібраних матеріалів, фактичного рівня студентів тощо.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, враховуючи сказане, наголошуємо на наступних умовах, які дозволять забезпечити ефективний процес розвитку умінь іншомовного читання та аудіювання майбутніх журналістів у контексті їхньої професійної підготовки, а саме:

1. Науково-обґрунтоване використання різних видів читання фахової літератури відповідно до поставлених цілей, у тому числі інтенсивного та екстенсивного читання, з урахуванням майбутніх професійних потреб фахівців.

2. Використання програм підготовки до міжнародних стандартизованих екзаменів з англійської мови як концептуальної та методичної основи освітнього процесу, типових тестових завдань з метою формування умінь і навичок читання та аудіювання студентів.

3. Активне використання матеріалів оригінальної та адаптованої художньої літератури, автентичних відео та аудіоматеріалів з метою організації самостійної роботи студентів з розвитку умінь читання та аудіювання, організація викладачем відповідного методичного супроводу.

4. Врахування професійних потреб студентів у процесі організації рецептивно-продуктивної мовленнєвої діяльності та відборі мовного та тематичного мінімумів, моделювання типових професійних ситуацій мовлення.

5. Реалізація принципу індивідуальності та диференційованого підходу до різних категорій студентів у змісті електронних навчальних курсів у середовищі MOODLE.

Викладене вище не вичерпує увесь можливий спектр теоретичних положень та практичних ідей, пов'язаних з проблемою, яка є комплексною та багатогранною. Тому у **перспективі** планується присвятити їй більше уваги, зокрема в питанні ефективного використання освітніх та медійних інформаційних технологій з метою навчання майбутніх журналістів різних аспектів іноземної (англійської) мови та видів іншомовного мовлення.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Нестеряк, Ю.В., Гридчина, В.В., Литвиненко, В.В., 2017. *Освітньо-професійна програма 061.00.01. Журналістика*. ОКР Бакалавр. КУ імені Бориса Грінченка. Доступно: <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/ij/2020/OPP_Zhur_2017.pdf>.

2. Бикова, О.М., Гандзюк, В. О., Досенко, А.К., 2020. *Освітньо-професійна програма 061.00.05 Міжнародна журналістика*. ОКР Бакалавр. КУ імені Бориса Грінченка. Доступно: <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/ij/2020/OPP_Mizh_Zhur_n.pdf>.

3. Nuttall, C., 1995. *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford Heinemann, 235.

4. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов, 2017. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>>.

5. Барабанова, Г. В., 2005. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ: монографія. Київ: Фірма «Інкос», 315.

6. Бондарук, Я.В., 2017. Екстенсивне читання: застарілий метод чи сучасна модель вивчення англійської мови у вищій школі? *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 2(1), 92–99.

7. Day, R., & Bamford, J., 1998. *Extensive Reading in the Second Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press, 238.

8. Sessions, L., & High A.J., 1991. A Teacher's Guide to the Signet Classic Edition of George Orwell's 1984. *Asheville, NC*, 18. Available at: <https://images.randomhouse.com/promo_image/9780451524935_5056.pdf>.

9. Бігич, О. Б., 2012. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*, 2(70), 19–30.

10. Ніколаєва, С.Ю., 2013. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. Київ: Ленвіт, 590.

11. Bartram, M., & Walton R., 1991. *Correction*. London, 122.

EFFICIENT APPROACHES TO TEACHING FUTURE JOURNALISTS ENGLISH LANGUAGE READING AND LISTENING IN THE PROCESS OF THEIR PROFESSIONAL TRAINING

Dmytro Olshanskyi,

candidate of science (PhD), assistant professor,
Department of the English Language and Communication,
Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2482-4453?lang=en>
d.olshanskyi@kubg.edu.ua

Abstract. The article deals with the problem of the English language reading and speaking skills development in the process of journalist professional training. The analysis is focused on the current research into the problem of university student foreign language teaching, future journalists in particular; the efficient methods and techniques for teaching foreign language reading and listening being defined. The author suggests various types of reading professional, journalistic literature and fiction, including intensive (for the development of linguistic competence and the enhancement of professional knowledge and skills under classroom conditions) and extensive ones – for further enhancement of reading skills and strategies (mostly in individual study). Particular attention is drawn to the issue of appropriateness of the use of fiction pieces for language education purposes. Thus, the most efficient and

perspective directions are outlined as well as the concrete techniques of the use of literature are suggested both for inside and outside the classroom use. Besides the above-mentioned types of reading, the article describes such efficient activities as writing annotations, abstract translations, jigsaw reading etc. As one of the productive methodological ideas serving the purpose of reading and listening skills development, the article views the efficient selection and appropriate use of authentic audio and video recordings. Among those are not only educational but also information Internet resources providing their compatibility with the future journalists professional needs as well as their necessary and adequate methodological support. The article suggests the ideas of adaptation of programmes of preparation for taking international standard exams (Cambridge FCE, IELTS) to journalists professional training syllabi in terms of teaching English language listening and reading, the use of typical examinations tasks with the aim of training, testing knowledge and skills, self-control. Finally, the author puts forward a thesis and practical recommendations about the possibility of realisation of such principles as individual and differential approaches towards various student categories by means of creating digital courses in MOODLE environment.

Keywords: foreign language reading and listening skills; extensive reading; foreign language communicative competence; English for special purposes; professional training of journalists.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Nesteriak, Yu.V., Hrydchyna, V.V., & Lytvynenko, V.V., 2017. *Osvitno-profesiina prohrama 061.00.01. Zhurnalistyka* [Educational and professional program 061.00.01. Journalism]. OKR Bakalavr. KU imeni Borysa Hrinchenka. Dostupno: <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/ij/2020/OPP_Zhur_2017.pdf>.
2. Bykova, O.M., Handziuk, V. O., & Dosenko, A.K., 2020. *Osvitno-profesiina prohrama 061.00.05 Mizhnarodna zhurnalistyka* [Educational and professional program 061.00.05 International journalism]. OKR Bakalavr. KU imeni Borysa Hrinchenka. Dostupno: <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/ij/2020/OPP_Mizh_Zhur_n.pdf>.
3. Nuttall, C., 1995. *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford Heinemann, 235.
4. *Navchalni prohramy z inozemnykh mov dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv i spetsializovanykh shkil z pohlyblenym vyvchenniam inozemnykh mov* [Foreign language curricula for general educational institutions and specialized schools with in-depth study of foreign languages], 2017. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/prohramy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>>.
5. Barabanova, H. V., 2005. *Metodyka navchannia profesiino-orientovanoho chytannia v nemovnomu VNZ* [Methodology of teaching professionally oriented reading in a non-language university]: monohrafiia. Kyiv: *Firma «Inkos»*, 315.

6. Bondaruk, Ya.V., 2017. Ekstensyvne chytannia: zastariliy metod chy suchasna model vyvchennia anhliiskoi movy u vyshchii shkoli? [Extensive reading: an outdated method or a modern model of learning English in higher education?]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny*, 2(1), 92–99.

7. Day, R., & Bamford, J., 1998. *Extensive Reading in the Second Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press, 238.

8. Sessions, L., & High A.J., 1991. A Teachers Guide to the Signet Classic Edition of George Orwells 1984. *Asheville, NC*, 18. Available at: <https://images.randomhouse.com/promo_image/9780451524935_5056.pdf>.

9. Bihych, O. B., 2012. Metodyka formuvannia inshomovnoi kompetentnosti v audiiuvanni [Methodology of formation of foreign language competence in listening]. *Inozemni movy*, 2(70), 19–30.

10. Nikolaieva, S.Iu., 2013. *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]: pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv. Kyiv: Lenvit, 590.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-326-341>

УДК 378.147

Пилаєва Тетяна Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

старший викладач кафедри іноземних мов,

Національна академія Національної гвардії України

Харків, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7897-5428>

tvpilasha@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ АВСТРАЛІЇ

Анотація. Стаття присвячена розгляду проблеми вивчення англійської мови для подальшого навчання в закладах освіти Австралії, сучасних педагогічних технологій, які використовуються для цих цілей. З'ясовано, що Австралія на сьогодні є однією з провідних країн світу з експорту освіти, а важливим інструментом реалізації інтернаціоналізації освіти є англійська мова. У статті здійснено аналіз низки принципів належної практики для володіння англійською мовою в закладах освіти та академічних дослідженнях. Поняття «володіння англійською мовою» визначено як здатність студентів використовувати англійську мову для створення та передачі сенсу в усному та письмовому контексті під час навчання в університеті. Представлено десять принципів належної практики, щодо рівня володіння англійською мовою в